

5. 9. 2007

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Smlouvy uzavírané v mezinárodním obchodě

Naše společnost působící na českém trhu pravděpodobně získá první větší zakázku na dodávku zboží a služeb pro zahraničního klienta, můžeme pro tuto zakázku použít naše standardní smluvní vzory? Na co je potřeba si při uzavírání smluv v mezinárodním obchodě dávat pozor?

Smlouvy uzavírané v mezinárodním obchodě, zakládají zpravidla (z hlediska českého práva) právní vztahy s tzv. „mezinárodním prvkem“. Problematika těchto smluv je poměrně složitá a proto se v praxi téměř vždy vyplatí svěřit přípravu smlouvy v mezinárodním obchodě právníkovi se zkušenostmi v tomto oboru. Obecně lze upozornit zejména na vhodnost doplnění smlouvy o výslovnou úpravu volby práva, kterým se mají řídit právní vztahy týkající se realizace obchodního případu ve smlouvě neupravené, jakož i příslušnosti (rozhodčího) soudu k rozhodování případných sporů z takové smlouvy.

Problematičnost právních vztahů s mezinárodním prvkem spočívá zejména v tom, že na ně zpravidla dopadá vícero různých právních ráďů, mnohdy i mezinárodních smluv a v Evropské unii pak v poslední době i nařízení, a ne vždy je zcela jisté, podle jakého práva se bude daný právní vztah nakonec posuzovat. Mnohdy bude záležet na tom, o jaký druh právního vztahu se jedná (například životní pojištění, koupě automobilu), vystupuje-li na jedné straně spotřebitel nebo jde o vztah dvou podnikatelů, z jaké země pochází druhá smluvní strana. V důsledku toho potom nemusí být vždy zcela jasné, jaký je vůbec obsah vzájemných práv a povinností v daném právním vztahu. Proto je vhodné dohodnout se ve smlouvě na volbě práva, které se na daný právní vztah bude vztahovat. Tím se obvykle vymezí prostor pro interpretaci práv a závazků smluvní stran, zejména pro případ vzniku sporu, a posílí tak žádoucí právní jistota.

Formulaci příslušného ustanovení o volbě práva ve smlouvě je proto žádoucí věnovat pozornost. Obecně platí, že ve vztahu s mezinárodním prvkem (především, jde-li o vztah obchodní) je možné zvolit si jakýkoliv platný právní řád, případně i jeho část. Co se rozumí mezinárodním prvkem, není českým právem výslovně definováno, ale výkladem ustanovení zákona 97/1963 Sb. lze dovodit, že tento bude zpravidla dán, pokud je alespoň jeden z účastníků právního vztahu příslušníkem cizího státu nebo zahraniční právnická osoba, popřípadě tehdy, má-li účastník právního vztahu (byť s českou státní příslušností) bydliště v cizině, dále v případech, kdy předmětem právního vztahu je movitá nebo nemovitá věc v zahraničí nebo v případech, kdy ke vzniku, změně nebo zániku právního vztahu došlo v zahraničí. Možnost zvolit si cizí právo je třeba posuzovat nejen z pohledu českého práva, ale též z pohledu právního řádu zbylých účastníků smlouvy. V praxi je vhodné zvolit si právní řád, který obě strany znají, případně zvolit si takový právní řád, který má k charakteristickému plnění smlouvy silnější vztah. Je třeba mít na paměti, že v řadě států včetně České republiky je volba cizího práva částečně (pro určité případy) omezena. V České republice například neaplikuje český soud takové ustanovení zvoleného cizího právního řádu, které je v rozporu s tzv. „veřejným pořádkem“, tj. se základními zásadami českého právního řádu (lidská práva, základní zásady demokratického právního státu atd...). Rovněž existuje skupina tzv. imperativních norem, které aplikuje příslušný soud vždy, bez ohledu na volbu práva. Takovou imperativní normou může být např. řada zákazů a omezení pro tuzemce i cizozemce v oblasti devizové nebo při ochraně spotřebitele. Je proto rovněž vhodné koncipovat volbu práva i samotnou smlouvu tak, aby byla v souladu s těmito

typy právních norem.

Pro českého účastníka bude zpravidla výhodnější prosazovat do smlouvy české právo, zejména pak má-li docházet k charakteristickému plnění v Čechách. Prosazování českého práva může ovšem narazit na neochotu druhé smluvní strany, přičemž argumenty proti volbě českého práva nemusí mít vždy iracionální podtext, uvážíme-li rozsah a četnost změn, kterými prošlo české právo za posledních 18 let.

Dalším důležitým aspektem, na který je dobré pamatovat, je pravomoc (rozhodčího) soudu pro rozhodování případných sporů ze smlouvy. Nejistota o tom, jaký soud bude případný spor ze smlouvy řešit, totiž dále prohlubuje i nejistotu o tom, jakým právem se bude daný právní vztah řešit. Každý soud bude zpravidla inklinovat k aplikaci jeho domácího práva (a podle domácího práva posuzuje například přípustnost volby práva). Zpravidla lze doporučit dohodnout si rozhodčí doložkou příslušnost rozhodčího soudu. Obvykle je přípustná dohoda nejen o tom, který rozhodčí soud (či rozhodce) bude povolán k tomu, aby spor autoritativně rozhodnul, ale též podle jakých procesních pravidel má být spor veden, v jakém místě se konat či v jakém jazyku bude řízení probíhat. Při formulaci rozhodčí doložky lze vycházet ze vzorových rozhodčích doložek, které rozhodčí soudy často zveřejňují, například na svých webových stránkách a dle potřeby si upravit také některá specifika řízení. Důležitým momentem v této souvislosti bude zpravidla též renomé příslušného rozhodčího soudu, náklady spojené s řízením, jeho obvyklá délka, jakož i možnosti vykonat rozhodčí nález v případě, kdy její strana, která ve sporu podlehne odmítne dobrovolně splnit.

Matěj Kliman

[Advokátní kancelář HOLEC, ZUSKA & Partneři](#)

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. – zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Problematické aspekty změn v úpravě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 29.: Jednání za s.r.o. – jednatelé](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Když korporátní neshody nestačí: soudní zásah do účasti společníka jako krajní řešení](#)
- [Do 5 milionů EUR bez prospektu cenných papírů - novela ZPKT!](#)
- [Význam doplacení úvěru při přezkumu posouzení úvěruschopnosti](#)